

Misbruik van « GAS »- wet tegen openbare actie

De gemeenten en steden hebben altijd de bevoegdheid gehad om reglementen te maken, waarin ze inbreuken op de openbare orde, veiligheid en gezondheid strafbaar stelden. Maar de straffen konden niet opgelegd worden zonder tussenkomst van onafhankelijke instanties, namelijk parket en politierechtbank. Meer dan negen jaar geleden werd dit systeem op zijn kop gezet door de wet op de gemeentelijke administratieve sancties, afgekort « Gas »-wet.ⁱ Kernstukken daarvan waren de invoering van een nieuwe inbreuk, de zogenaamde overlast en de macht van de gemeenten om nu zélf -buiten de rechtbank om- boetes op te leggen voor de inbreuken op de openbare orde, veiligheid en gezondheid en voor de nieuwe « overlastinbreuken ».

Blijvende controverse en bezwaren uit diverse hoeken

Van in de beginne was er veel controverse rond deze wet en dat is tot op heden zo gebleven. De bezwaren zijn velerlei en komen uit zeer diverse hoeken.

De afdeling wetgeving van de Raad van State stelt de vraag: « *Wat met de rechtszekerheid, nochtans een absolute vereiste?* »

De afdeling wetgeving van de Raad van State formuleerde in haar adviesⁱⁱ van 9 bladzijden bij het wetsontwerp van 1999 o.a. volgende besluiten: « *(Dit artikel) voert een nieuw begrip in, namelijk « openbare overlast »... De stellers van het ontwerp zouden zulk een vaag begrip beter niet gebruiken.. » Als « slotopmerking » gaf de afdeling wetgeving van de Raad van State ook nog mee: « *Het voorontwerp is bijzonder slecht gesteld en bevat tal van taalfouten en juridische onnauwkeurigheden met alle bezwaren vandien voor de rechtszekerheid, die nochtans absoluut vereist is in een regeling waarbij administratieve sancties worden vastgesteld.* »*

Academici: « *Wetenschappelijk onderzoek toont niet aan dat de gespierde aanpak werkt* »

Maar ook het wetenschappelijk onderzoek- milieu is sceptisch. Paul de Hert en Karen Meerschautⁱⁱⁱ stellen « *Onderzoek toont niet aan dat een normenopbouw door repressie en een gespierde aanpak werkt. Initiatieven in de lijn van een veiligheids-en politiestaat, moeten zoveel mogelijk worden ingeruild voor sociale initiatieven die werken aan de heropbouw van de sociale orde.... sociale ondersteuning in plaats van social controle.* »

Sommige bestuurlijke autoriteiten: « *Vaststellen en vervolgen is geen taak voor de gemeentes, maar voor het parket en voor de gemeentes zijn er andere middelen* »

En ook bij de bestuurlijke autoriteiten zelf die de Gas-wet zouden moeten implementeren is er geen eenduidigheid. Zo staat er in het onderzoeksrapport « *Evaluatie van de toepassing van de wet betreffende de administratieve sancties in de gemeenten-7 jaar gemeentelijke administratieve sancties* »^{iv}, dat 36 gemeenten die niet van plan waren de Gas-wet te implementeren als hoofdreden gaven dat « *er verbaliserende instanties bestaan wiens taak het wél is feiten op te sporen en te vervolgen met name de politie en het parket. Zij (de gemeenten) willen deze taak dan ook niet op zich nemen, te meer omdat ze de mening toegedaan zijn dat ze het vertrouwen van hun inwoners dreigen te verliezen als besturende instantie. Drie van deze gemeenten stellen het nog scherper. Overschakelen naar een systeem van administratieve sancties zou een schending van het principe van de « scheiding der machten » inhouden.* » (p. 15) ».

Van zijn kant laat Koen Van Heddeghem, stafmedewerker Lokale politie en Veiligheid bij de Vereniging van Vlaamse Steden en gemeenten het gezond verstand spreken wanneer hij stelt: *“Het heeft geen zin de “vervuiler” te bestraffen als er door de gemeente nergens vuilbakken of containers worden voorzien om het vuil te deponeren. Het plaatsen van een aantal vuilbakken op een aantal strategische plaatsen zal eerder een oplossing bieden dan het louter sanctioneren van de overtreder. Gemeenten dienen voldoende voorzieningen te plaatsen die overtredingen kunnen voorkomen...”*^v

Het straathoekwerk: « Gas-boetes zijn sociaal discriminerend »

Cis Dewaele, coördinator straathoekwerk Vlaanderen wijst op het volgende:

« Als we de lijst van gedragingen (die als overlast betiteld worden) bekijken, zien we een directe link aan de maatschappelijk kwetsbare groepen in onze samenleving. ... Misschien zouden deze lijsten er anders uitzien mochten ook deze groepen hun inbreng doen. Onheus bejegend worden, veelvuldig gecontroleerd of geviseerd worden, gediscrimineerd worden, beschimpt worden... zouden misschien ook als overlast geboekt staan. »^{vi}

Ook de berichten rond de praktijk van de Gas-boetes zijn weinig opbeurend. Zo stellen de Antwerpse straathoekwerkers van CAW Metropool vast dat « *de gemeentelijke administratieve sancties vooral de daklozen treffen* » en meldt Rachid Zaimi, coördinator straathoekwerkers dat « *de Gas boetes de daklozen nog meer in de schulden duwen* »^{vii} Hoewel de Antwerpse burgemeester Patrick Janssens zegt dat « *wie een boete wil vermijden, geen overtreding mag maken, maar dat het zeker niet de bedoeling is om daklozen te treffen* »^{viii} lijkt het toch niet zo vergezocht te veronderstellen, dat vooral « havenots » door die boetes worden getroffen. Zo meldt een artikeltje in De Morgen^{ix} dat « *het innen van een boete iets anders is als het uitschrijven* » ... en dat « *in Antwerpen twee derde van de sancties niet betaald worden, voornamelijk omdat de beboete personen onvermogen zijn* ».

Wat met de democratische actievoerder?

Wat ons vooral interesseert is de impact van de nieuwe wetgeving op de democratische actievoerder.

Nog niet zo lang geleden bevestigde het Europees Hof voor de rechten van de mens het belang van actiegroepen. Steel en Morris, twee actievoerders van London Greenpeace waren door de Britse rechtbank veroordeeld tot gigantische schadevergoedingen wegens laster aan Mc Donalds. Steel en Morris gingen naar het Europees Hof en kregen op 15 februari 2005 gelijk. Het E.H.R.M. beklemtoonde dat *in een democratie zelfs kleine en informele campagnegroepen, zoals Londen Greenpeace, hun activiteiten effectief moeten kunnen uitoefenen, en is het belangrijk dat deze alternatieve groeperingen hun ideeën over thema's van algemeen belang, zoals gezondheid en milieu, kunnen verspreiden (§§ 88-89).*^x

Enkele recente casussen

We willen hier nog dieper ingaan op de nefaste gevolgen van de Gas-wet voor de actievoerder aan de hand van volgende concrete ervaringen:

- Op 11 september 2006 brengt Mw Arroyo, presidente van de Filipijnen een bezoek aan de Sint Michielskathedraal van Brussel. Een twaalfstal betogers bevinden zich in het parkje voor de kerk, waaronder een verantwoordelijke van het ACV. Ze protesteren tegen de Filipijnse regering wegens het vermoorden van vakbondsmensen. Na het vertrek van de presidente verlaten de manifestanten de plaats. Volgens eigen woorden van de politie werd er niets beschadigd, werd er geen geweld gebruikt en waren er geen gekwetsten.. Een tweetal maanden later eist de stad echter een Gas-boete wegens « niet toegelaten betoging ».
- Einde oktober 2006 valt het Mexicaanse leger binnen in de stad Oaxaca, waar de bevolking het ontslag eist van de corrupte gouverneur. Er vallen tientallen burgerdoden en activisten « verdwijnen ». De vakbeweging, studenten en mensenrechtenorganisaties slaan alarm. Maandag 30 oktober 2006 werd uitgeroepen tot internationale protestdag. Een dertigtal personen houden een spontane protestactie voor de Mexicaanse ambassade in Brussel. Deze actie verloopt vreedzaam en de ambassadrice ontvangt een delegatie van de actievoerders. De manifestatie wordt daarna ontbonden zonder probleem. Dat is echter niet met de Gas-wet gerekend..., want een tiental mensen ontvangen een vijftal maanden later een Gas-boete wegens « niet aangevraagde » betoging.
- Op 23 augustus 2007 worden op de zijanten van een telefooncel in Antwerpen een paar affiches aangetroffen, die aangebracht zijn met zelfklevende doorschijnende « tape ». De affiche kondigt een concert aan te Brussel in De Vaartkapoen een cultureel centrum van Sint Jans Molenbeek. Dit centrum heeft een kleine concertzaal, waar veelal kleinere en opstartende muziekgroepjes optreden. De Vaartkapoen, krijgt als « verantwoordelijke uitgever » van de affiche een Gas-boete gepresenteerd van de stad Antwerpen.
- Einde 2007 worden twee PTB- kandidaten voor de parlementsverkiezingen van juni 2007 ervan verwittigd dat de stad Luik hun een Gas-boete oplegt wegens plakken van affiches op twee niet toegelaten plaatsen tijdens de verkiezingscampagne. De dader van het plakken is niet bekend, maar omdat de affiches hun portret bevatten krijgen de twee PTB-kandidaten de “Gas”- rekening...
- Op 01 november 2007 organiseerde Dak (Daklozen-actiecomité) in samenwerking met een brede waaier (drug)hulpverleningsorganisaties een manifestatie op het De Coninckplein. Ook volgens de politie was deze manifestatie kleinschalig en absoluut vreedzaam. Volgens de Stad was de manifestatie wel toegelaten, maar niet op het De Coninckplein... Dak kreeg een Gas-boete gepresenteerd.

Specifieke pijnpunten vanuit het oogpunt van de democratische actievoerder

Alle heikele punten van de Gas-wet, die we hierboven hebben aangeraakt, zoals de sociale discriminatie en de keuze voor repressie in plaats van echte preventie gelden onverminderd voor Gas-boetes toegepast op de democratische actievoerder. Deze wordt immers op een dubbele manier gediscrimineerd. Als niet kapitaalkrachtige actievoerder, die geen dure mediacampagnes kan voeren, heeft hij/zij de straat meer nodig. Maar vele gemeenten zijn voor zulke actie niet direct «klantvriendelijk ». Zo is bijvoorbeeld het aantal “toegelaten plaatsen” om affiches te plakken in vele steden en gemeenten ondermaats. De plakkers geeft men dan maar een Gas-boete. Dus repressie in plaats van preventie....

Grondwet en E.V.R.M. : de vrijheid is de regel, de beperking de uitzondering

Volgens de Belgische Grondwet kan de overheid de vrije meningsuiting niet verhinderen of onderwerpen aan voorafgaandelijke toelatingen. Preventieve maatregelen zijn immers principieel verboden. Dat verbod komt zeer duidelijk tot uiting in de artikels 19 (vrijheid van meningsuiting) en 25 (vrijheid van drukpers). Artikel 25 vermeldt expliciet het verbod van censuur.

De enige uitzondering zijn -de vergaderingen “in open lucht”- waarvoor *regelende* maatregelen toegelaten zijn.

Maar er is meer. De In België uitgevaardigde maatregelen moeten ook getoetst worden aan het E.V.R.M.

Professor Velaers stelt in dit verband:

“... zal elke beperking .. aan het vereiste “nodig in een democratische samenleving” dienen te worden getoetst. Zowel de politieverordening als de toepassing ervan in het individuele geval dienen “nodig te zijn in een democratische samenleving”.. Zowel het motief, als het doel en het voorwerp van de politiemaatregel zal door de rechter dienen te worden onderzocht. We herinneren er hier aan dat vereist is dat er –wat het motief betreft- een “besoin social impérieux”, een “pressing social need” dient te bestaan om de vrije meningsuiting ter wille van de handhaving van de openbare orde te beperken. Zoals VAN DER STICHELE terecht stelde, is het nut of de noodzaak van een politiemaatregel een element van zijn wettelijkheid, vooral wanneer hij aan een erkende vrijheid raakt. .... Terecht werd benadrukt dat al deze aspecten van de “noodwendigheid” rechtmatigheidsvoorwaarden zijn en niet slechts een opportuniteitskwestie waarover de overheid discretionair zou kunnen oordelen.”^{xi}

De rechtspraak van de Raad van State : de « regelende » macht van de gemeenten heeft grenzen

Het bovenstaande betekent dat de macht van de gemeenten om in het kader van de « openbare orde » maatregelen te nemen die een impact hebben op de vrije meningsuiting, beperkt is en ondergeschikt aan het belang van de fundamentele rechten vervat in de Grondwet en het Europees verdrag voor de rechten van de mens.

Meermaals heeft de Raad van State gemeentes teruggefloten, wanneer ze te ver gingen in hun verordeningen. Zo bijvoorbeeld heeft de Raad van State^{xii} de vernietiging uitgesproken van het Antwerps pamflettenreglement, dat het verspreiden van pamfletten wilde onderwerpen aan een voorafgaandelijke melding. Meer recent nog stelde de Raad van State dat «*het handhaven van de openbare orde er immers juist dient in te bestaan dat de burgers de mogelijkheid wordt geboden om te genieten van hun rechten en vrijheden ; dat in elk geval niet kan worden aanvaard dat, in die gevallen waarin de uitoefening van grondwettelijke rechten en vrijheden aan beperkingen mogen worden onderworpen, het verbod de regel zou worden en het recht of de vrijheid de uitzondering.* »^{xiii}

Jarenlange vaste rechtspraak van de Raad van State, onlangs nog bevestigd^{xiv}, hanteerde ook een restrictieve interpretatie van het begrip « openbare orde ». De Raad van State maakt een onderscheid tussen « materiële openbare » orde en « morele openbare orde ». Wanneer enkel deze laatste in het gedrang is, kunnen gemeenten niet optreden.

Deze rechtspraak is volkomen logisch vanuit grondrechtelijk oogpunt. Paul de Hert en Karen Meerschaut schrijven in een voetnoot^{xv} onder laatsgenoemd arrest daarover het volgende :
« *Het achttiende-eeuwse openbare ordebegrip en het door de Raad van State gehanteerde onderscheid tussen een materiële en morele openbare orde, heeft een duidelijke rechtsbeschermende finaliteit. Het Franse decreet van 14 december 1789 betreffende de samenstelling der gemeenten, kent reeds de drie welgekende componenten aan dit begrip toe : openbare rust, openbare veiligheid en openbare gezondheid. ... De plicht tot handhaving van de openbare orde behelst het streven naar een maximale realistische van de rechten en vrijheden van de burgers, met inachtneming van het respecteren van diezelfde rechten en vrijheden van de andere burgers van de gemeenschap en van de gemeenschap als entiteit.* »

De bedoeling van de « GAS »-wet : de rechtspraak van de Raad van State ontwijken en de gemeenten meer armslag geven

De indieners van het wetsontwerp, dat nadien de « GAS »-wet zou worden, wonden er geen doekjes om. De restrictieve rechtspraak van de Raad van State was hun een doorn in het oog. In de memorie van toelichting bij het wetsontwerp^{xvi} staat letterlijk :
« *Het is de bedoeling van dit ontwerp deze rechtspraak van de Raad van State voor een gedeelte te ontwijken^{xvii} en de gemeenten wat meer armslag te geven voor het daadwerkelijk voeren van een lokale veiligheidspolitiek...* »

Wat met het argument van de voorstanders van de GAS-boetes dat de parketten teveel inbreuken seponeerden ?

Eén van de –tot in de treure herhaalde- argumenten om de Gas- boetes in te voeren, was dat de parketten teveel inbreuken seponeerden.^{xviii} Een variant van dat argument is dat de parketten moeten ontlast worden « om zich met ernstiger zaken bezig te houden ». Dit houdt al een tegenstrijdigheid in, want als de parketten teveel seponeren, bestaat er ook geen overbelasting..

Los daarvan is de vraag wat zou er bijvoorbeeld mis geweest zijn met het seponeren van de « inbreuken » van spontane betogingen (zie de drie bovenvermelde casussen). Het is geen gewaagde veronderstelling dat deze « inbreuken » , die ook –voor de invoering van de Gas-wet- strafbaar waren volgens de poilitiecodex- toch niet tot vervolging zouden hebben geleid, en wél om reden dat er geen sprake was van ordeverstoring.

Dat deze betogingen nu wél aanleiding zijn tot een Gas-boete heeft te maken met twee dingen. Ten eerste het « overlastdenken » waarvan ook de vrije meningsuiting het slachtoffer is geworden en dit in weerwil van de Grondwet, het E.V.R.M. en de rechtspraak van de Raad van State. Ten tweede het « automatisme » van de Gas-boete : de gemeente kan ze onmiddellijk opleggen, niet gehinderd door enige onafhankelijke rechterlijke controle.

Wat is de waarde van het argument van de voorstanders van de GAS-boetes dat de Gas-wet moest ingevoerd worden, omdat veel inbreuken niet bestraft werden, wegens « het ontbreken van een dader » of het « gebrek aan voldoende bewijsmateriaal » ?

Het argument dat de Gas-wet een einde zou kunnen maken aan de situatie van voorheen bestaande seponering wegens « het ontbreken van een dader » of het « gebrek aan voldoende bewijsmateriaal »^{xix} is totaal absurd. Het ontbreken van een dader » of het « gebrek aan voldoende bewijsmateriaal » zijn nu eenmaal feitelijke elementen. Als er geen dader is geïdentificeerd of als er geen bewijs is, dan kan ook de Gas-wet dit probleem niet oplossen... Tenzij... de gemeentes tot « dader » « bombarderen » wie geen dader is... En dat is precies wat sommige gemeentes gedaan hebben... Dit gaat zover dat een Gas-boete voor het plakken van een affiche wordt opgelegd aan de verantwoordelijke uitgever van die affiche^{xx}, die met het plakken niets te maken heeft... (zie voorbeeld van De Vaartkapoen, hierboven) of zelfs dat de persoon wiens foto op de affiche staat en die evenmin iets te maken heeft met het plakken, de rekening krijgt (zie voorbeeld van PTB Luik, hierboven).

Deze werkwijze is volkomen onwettelijk. Het is één ding dat de Gas-wet aan de gemeentes de bevoegdheid geeft om overtreders van haar reglementen een administratieve boete op te leggen. Maar dit houdt geenszins in dat de gemeentelijke reglementen tot overtreder kunnen uitroepen, wie geen enkele band heeft met de overtreding. Als de gemeentes dat wel doen, gaan ze buiten het kader van de Gas-wet.

Bovendien geldt in strafzaken dat er er een verband moet zijn tussen de strafbare daad, die tenlaste wordt gelegd en de dader tegen wie de sanctie wordt genomen. Dat wil zeggen dat zowel het materieel element als het moreel element van een beweerd misdrijf specifiek moet toegeschreven kunnen worden aan een persoon-“dader”.

Het administratief recht laat evenmin toe om “blindelings” te straffen en vereist eveneens dat steeds een onderzoek naar de schuld moet gebeuren, dit is m.a.w. hetzelfde principe als in het strafrecht.

De bovenvermelde gemeentelijke beslissingen schenden bijgevolg het algemene principe van het persoonlijk karakter van de sanctie zowel in het administratief recht^{xxi}, als in het strafrecht^{xxii}.

Wat met het argument van de voorstanders van de GAS-boetes dat de procedure moest worden vereenvoudigd om een « lik op stuk »- beleid te voeren ?

Vooreerst is het overduidelijk dat bij dit gemeentelijk sanctiesysteem de steden en gemeenten tegelijkertijd optreden als wetgever, politiemacht en rechter en zelfs als financieel belanghebbende partij. M.a.w. het principe van de scheiding der machten en de onpartijdigheid wordt hier overboord gegooid.

Zeer terecht stelt het advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State bij het voorontwerp van wet^{xxiii} « dat de strafrechterlijke aard, in de zin van artikel 6 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, van deze sancties buiten kijf lijkt te staan, aangezien die sancties een hoofdzakelijk repressieve bedoeling hebben. Bijgevolg moet worden nagegaan of de procedures die door het voorontwerp worden ingevoerd, de garanties bieden die in dat Verdrag worden voorgeschreven. Een van die garanties is dat bij een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie een beroep met volle rechtsmacht moet kunnen worden ingesteld tegen de administratieve beslissing, waarbij die sanctie wordt opgelegd. »

Weliswaar voorziet de Gas-wet, dat er beroep kan ingesteld worden bij de politierechtbank, maar onderstaand schema maakt duidelijk dat de Gas-wet de toegang tot de onafhankelijke rechter in de praktijk uitgehold en onbetaalbaar gemaakt heeft.

	VROEGER	NU
Initiatief	Procureur moest initiatief nemen bij politierechtbank om boete te kunnen opleggen	Beboete moet initiatief nemen om boete ongedaan te maken via verzoekschrift bij politierechtbank
Beroepsmogelijkheid	Beroep tegen politierechtbank en nadien cassatie mogelijk	Geen beroep tegen politierechtbank mogelijk, enkel cassatie
Gerechtskosten	Procedure bij politierechtbank vrijwel zonder gerechtstkost	Beboete moet kosten maken om zaak voor de politierechtbank te brengen
	Beroep tegen politierechtbank en cassatie instellen kosteloos	Enkel zeer dure cassatieprocedure mogelijk

Het maneuver dat gebruikt werd is –wat in wezen een straf is- te bestempelen als een « administratieve maatregel », om aannemelijk te kunnen maken dat een aantal fundamentele rechten van verdediging, zoals het vermoeden van onschuld, niet gelden voor de zgn. « administratieve of burgerlijke » procedure, waarop het gerechtelijk wetboek van toepassing werd verklaard.

Niet voor niets merkt de afdeling wetgeving van de Raad van State op : « *Het laat zich aanzien dat men met de ontworpen tekst, door de sancties die de gemeenten kunnen opleggen aan degenen die een gemeentereglement of –verordening overtreden als administratieve sancties te bestempelen, de toepassing heeft willen uitsluiten van de regels van algemeen strafrecht.....* » ^{xxiv}

En verder voegt de afdeling wetgeving van de Raad van State eraan toe : « *.... doet de vraag rijzen of het niet beter zou zijn, om, in plaats van de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek van toepassing te verklaren op de procedure bij de politierechtbank, de regels inzake strafvordering toe te passen.* » ^{xxv}

Kortom aan het kind werd een andere naam geven, om de –in het strafrecht bestaande- rechtswaarborgen weg te gooien.

Cynisme van het beleid

Als uitsmijter enkele citaten die helaas aantonen dat de beleidsmakers wel degelijk op de hoogte zijn van de ernstige kritieken, maar er zich geen snars van aantrekken.

Hoewel heel de procedure erop gericht is, dat beroep instellen uiterst moeilijk en kostelijk is en het trouwens de nauwelijks verholen bedoeling was van de voorstanders van de Gas-wet om juist géén gerechtelijke procedures te hebben, verklaart burgemeester Patrick Janssens : « *Wie geen boete wil vermijden, moet geen overtreding maken* » en verder « *bovendien kan de boete nog steeds worden betwist* ». ^{xxvi}

Tom Meeuws, directeur Integrale Veiligheid van de stad Antwerpen stelt : « *Tegenstanders van een overlastaanpak wijzen er in een filosofische bui vaak op dat overlastbestrijders de stad in feite willen uitgommen. Want een stad, het stadsleven, kan toch nooit harmonieus verlopen. Wrijving en*

*conflict, ongemak en het leren omgaan met verschil behoren toch tot het wezen van de stad ? ...
Het weze duidelijk, we zijn in de stad die hoge retoriek .. lang voorbij. »^{xxvii}*

Verder vindt hij de kritiek onaanvaardbaar en breekt hij ook een lans voor een soort « bestuurlijke klassejustitie », waar hij poneert : « *Kritiek op de overlastaanpak slaat in die zin om in een motie van wantrouwen ten aanzien van de bestuurskracht van steden. Dit is vanzelfsprekend noch wenselijk, noch aanvaardbaar. Het is niet wenselijk omdat in de renaissance die de stad nu beleeft, de verwachtingen van burgers ten aanzien van hun lokale beleidsmakers navenant zijn. We kunnen de rol nu niet meer lossen. Het is bovendien onaanvaardbaar omdat in het geval van Antwerpen, er voor gekozen is om een federale wet die bedoeld is voor de steden, op uitputtende wijze uit te voeren. ....*

Steden zoals Antwerpen ontvangen de komende jaren, meer volk dan ooit. De spanning tussen arm en rijk, nooddrift en welstand, zal alleen maar toenemen en daarmee de vraag naar ordehandhaving en overlastbeteugeling. Het is onze overtuiging dat die spagaat almaar meer zal vragen van een lenige overheid die bereid is om overlast zonder veel poespas aan te pakken. »^{xxviii}

Besluit

Het ziet er niet goed uit voor de niet-kapitaalkrachtigen en de actievoerders die het opnemen voor die doelgroep. Zelfs als de politierechtbanken niet zouden meegaan in de Gas-logica is dat maar een doekje voor het bloeden, want de kosten van de procedure voor de politierechtbank wegen niet op tegen de som van de boetes. In het algemeen is de Gas-wet voor ernstige kritiek vatbaar. Op zijn minst zou al wat de vrije meningsuiting aangaat moeten onttrokken worden aan dit soort administratieve rechtspraak en de toegang tot de onafhankelijke rechter zou opnieuw automatisch en kosteloos moeten worden.

Edith FLAMAND

-
- i Wet van 13 mei 1999 tot invoering van de gemeentelijke administratieve sancties, B.S. 10 juni 1999
  - ii Kamer van volksvertegenwoordigers, gewone zitting 1998-1999, 2031/1-98/99
  - iii “*De Belgische discussie over overlast en GAS vanuit stedelijk en grondrechtelijk perspectief: case study van het Brussels hoofdstedelijk gewest*”, bijdrage van Paul de Hert en Karen Meerschaut op het colloquium van 16 maart 2007 van PROGRESS lawyers Network over « Veiligheidsbeleid : Meer strafstaat, minder sociale staat ? »
  - iv Te downloaden via site IBZ POD Maatschappelijke Integratie
  - v “*Bestuurlijke aanpak van overlast: de gemeentelijke administratieve sancties*” in Panopticon, 2006.2, p. 34
  - vi Cis Dewaele, “*Overlast bestaat niet*”, in “*Update in de criminologie, Overlast en de maatschappelijke aanpak ervan*”, Wolters Kluwer Belgium, 2008, p.47 e.v.
  - vii GVA Metropool, 07 mei 2008, p. 16
  - viii GVA Metropool, 07 mei 2008, p. 16
  - ix *De Morgen*, 07 juli 2006, p.5
  - x Steel et Morris t. Verenigd Koninkrijk (Verzoekschrift n° 68416/01) geciteerd in het Rechtskundig Weekblad van 06 oktober 2007, p. 247 e.v.
  - xi Jan Velaers : « *De beperkingen van de vrijheid van meningsuiting* », Deel II, Maklu Uitgevers Antwerpen-Apeldoorn, 1991, p. 766,767
  - xii Raad van State, arrest n° 80.282 dd. 18 mei 1999
  - xiii Raad van State, arrest n° 103.730 dd. 19 februari 2002
  - xiv Raad van State, arrest n° 166.573 dd. 11 januari 2007
  - xv Rechtskundig Weekblad, 2007-2008, p. 954
  - xvi Kamer van volksvertegenwoordigers, gewone zitting 1998-1999, 2031/1-98/99
  - xvii Eigen onderlijning

-
- xviii Zie bijvoorbeeld mededeling “De gemeentelijke administratieve sancties” dd. 11 april 2007 onder het item “Grootstedenbeleid” op de site van de POD Maatschappelijke integratie, armoedebestrijding, sociale economie
- xix Mededeling “De gemeentelijke administratieve sancties” dd. 11 april 2007 onder het item “Grootstedenbeleid” op de site van de POD Maatschappelijke integratie, armoedebestrijding, sociale economie
- xx Wat meer bepaald de verantwoordelijke uitgever betreft, is de getrapte verantwoordelijkheid grondwettelijk vastgelegd in artikel 25, maar het is evident dat die enkel geldt voor drukpersmisdrijven, niet voor aanplakkingen.
Zie ook: Kort Ged. Rb. Gent 16 mei 2003, NjW 2003, afl. 50, 1269, noot JUDO, F.; R.W. 2004-05, afl. 32, 1273 en <http://www.rwe.be> (13 april 2005); T.G.R. 2003, afl. 2, 71.
- xxi Zie arresten van het Arbitragehof 132/2001 dd. 30.10.2001 en 125/2003 dd. 24.09.03 en arrest van de Raad van State 128.290 dd. 19.02.2004
- xxii Zie arresten Cass. 04.02.1992, Cass. 26.10.1994, Cass. 21.10.2003
- xxiii Kamer van volksvertegenwoordigers, gewone zitting 1998-1999, 2031/1-98/99
- xxiv Kamer van volksvertegenwoordigers, gewone zitting 1998-1999, 2031/1-98/99
- xxv Kamer van volksvertegenwoordigers, gewone zitting 1998-1999, 2031/1-98/99
- xxvi *GVA Metropool*, 07 mei 2008, p. 16
- xxvii Tom Meeuws : « *Toegegeven, er is overlast in Antwerpen* » in “*Update in de criminologie, Overlast en de maatschappelijke aanpak ervan*”, Wolters Kluwer Belgium, 2008, p.164
- xxviii Tom Meeuws : « *Toegegeven, er is overlast in Antwerpen* » in “*Update in de criminologie, Overlast en de maatschappelijke aanpak ervan*”, Wolters Kluwer Belgium, 2008, p.166